

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนาม

การทอผ้าและการตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นอาชีพดั้งเดิมที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของชาวเวียดนามมาช้านาน อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนามเพิ่งได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังภายใต้นโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจโด เหมย (Doi Moi) ซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2529 และดำเนินอย่างต่อเนื่องจนปัจจุบันอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเวียดนาม โดยในปี 2548 มูลค่าการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีสัดส่วนร้อยละ 16 ของมูลค่าผลผลิตอุตสาหกรรมรวมทั้งประเทศ และมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา นอกจากบทบาทในการกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจแล้ว อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มยังเป็นแหล่งรายได้สำคัญของเวียดนาม ในปี 2548 เวียดนามสามารถส่งออกสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปสร้างรายได้เข้าประเทศเป็นมูลค่าสูงถึง 4.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนราวร้อยละ 15 ของมูลค่าส่งออกรวมทั้งประเทศ ขณะเดียวกันรัฐบาลเวียดนามตั้งเป้าเพิ่มมูลค่าส่งออกสินค้าหมวดดังกล่าวเป็นกว่า 5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2549 ปัจจุบันเวียดนามจัดเป็นประเทศผู้ส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มรายใหญ่อันดับที่ 16 ของโลก นอกจากนี้ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มยังเป็นแหล่งสร้างการจ้างงานที่สำคัญให้กับชาวเวียดนาม ด้วยจำนวนแรงงานกว่า 2 ล้านคนในปี 2548 และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 3.5 ล้านคน ภายในปี 2553

แหล่งผลิตที่สำคัญของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

โรงงานสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนามส่วนใหญ่ตั้งอยู่ทางภาคใต้ (ประมาณร้อยละ 50) และภาคเหนือ (ประมาณร้อยละ 40) ของประเทศ แม้ว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลเวียดนามได้ดำเนินความพยายามในการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มแถบชนบททางตอนกลางของประเทศ เพื่อสร้างการจ้างงานและลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ ด้วยการให้เงินอุดหนุนและเงินช่วยเหลือต่าง ๆ แก่โครงการลงทุนในพื้นที่เป้าหมายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานยังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เนื่องจากนักลงทุนยังมีความสนใจไปลงทุนบริเวณภาคเหนือและภาคใต้ของเวียดนามซึ่งมีความพร้อมของสาธารณูปโภคพื้นฐานและระบบขนส่งมากกว่าภาคกลาง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทุรกันดาร ทั้งนี้ โรงงานสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในเขตภาคเหนือส่วนมากกระจุกตัวอยู่ตามเมืองสำคัญ ได้แก่ กรุงฮานอย และจังหวัด Nam Dinh ขณะที่โรงงานในแถบภาคใต้มักตั้งอยู่บริเวณนครโฮจิมินห์ จังหวัด Dong Nai จังหวัด Long An และจังหวัด Binh Duong นอกจากนี้ เป็นที่สังเกตว่า การลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมดังกล่าวส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ทางภาคใต้คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงกว่าร้อยละ 90 ของเงินทุนจดทะเบียนจากต่างประเทศทั้งหมด ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม โดยมีนครโฮจิมินห์เป็นศูนย์กลางการลงทุนที่สำคัญ รองลงมา คือ จังหวัด Dong Nai เนื่องจากค่าเช่าที่ดินถูกกว่าทางภาคเหนือ รวมทั้งอยู่ใกล้ย่านธุรกิจซึ่งสะดวกต่อการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ

โครงสร้างอุตสาหกรรม

- อุตสาหกรรมสิ่งทอ (Textile Industry) ประกอบด้วยอุตสาหกรรมในระดับต้นน้ำและกลางน้ำซึ่งต้องใช้เงินลงทุนและพึ่งพาเทคโนโลยีการผลิตในระดับสูง จึงเป็นข้อจำกัดของภาคเอกชนเวียดนามซึ่งส่วนใหญ่ขาดแคลนเงินทุน ด้วยเหตุนี้ การลงทุนของภาคเอกชนจึงอยู่ในรูปของอุตสาหกรรมในครัวเรือนและโรงงานขนาดเล็กซึ่งผลิตสินค้าคุณภาพต่ำและผลิตสินค้าครั้งละไม่มาก ส่วนโรงงานขนาดใหญ่ที่มีความสามารถในการผลิตและมีการนำเทคโนโลยีการผลิตระดับสูงมาใช้ ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนของภาครัฐ โดยมี VINATEX (Vietnam National Textile and Garment Corporation) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจของเวียดนามทำหน้าที่กำกับดูแล ตลอดจนกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน และแผนการตลาดของโรงงานในเครือซึ่งมีเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ ผลผลิตสิ่งทอกว่าร้อยละ 40 ของผลผลิตสิ่งทอทั้งหมดในเวียดนามมาจากการลงทุนของภาครัฐ อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมสิ่งทอโดยรวมของเวียดนามยังมีระดับการพัฒนาไม่สูงนัก ผลผลิตที่ได้จึงยังไม่เพียงพอต่อความต้องการในประเทศทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ทำให้เวียดนามต้องพึ่งพาการนำเข้าสิ่งทอจากต่างประเทศ

- อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม (Apparel Industry) ผลผลิตส่วนใหญ่มาจากการลงทุนของภาคเอกชน และการลงทุนจากต่างประเทศเป็นสำคัญ โดยผู้ผลิตขนาดกลางและขนาดใหญ่มักเน้นผลิตเพื่อส่งออก ส่วนโรงงานขนาดเล็กซึ่งเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน ส่วนใหญ่ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศ ทั้งนี้ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา การลงทุนจากต่างประเทศได้เข้ามามีบทบาทในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มของเวียดนามมากขึ้น ดังเห็นได้จากสัดส่วนมูลค่าผลผลิตเครื่องนุ่งห่มของนักลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการลงทุนจากประเทศในภูมิภาคเอเชีย อาทิ ไต้หวัน ฮองกง เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น เป็นต้น ขณะที่สัดส่วนมูลค่าผลผลิตเครื่องนุ่งห่มของภาครัฐและภาคเอกชนเวียดนามกลับมีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตาม สินค้าเครื่องนุ่งห่มที่เวียดนามผลิตได้ยังมีความหลากหลายไม่มากเท่าที่ควร ส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทเสื้อยืดและเสื้อเชิ้ต ซึ่งมีกระบวนการผลิตไม่ซับซ้อนนัก

สัดส่วนมูลค่าผลผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนาม (จำแนกตามแหล่งที่มาของเงินลงทุน)

ปี	สัดส่วนผลผลิตสิ่งทอ (ร้อยละ)			สัดส่วนผลผลิตเครื่องนุ่งห่ม (ร้อยละ)		
	รัฐบาล	เอกชน	ต่างชาติ	รัฐบาล	เอกชน	ต่างชาติ
2538	56.8	25.9	17.3	34.8	47.0	18.2
2539	58.5	25.3	16.2	34.8	50.2	15.0
2540	55.4	24.5	20.1	34.5	45.0	20.5
2541	50.3	22.6	27.1	32.7	44.6	22.7
2542	54.3	24.7	21.0	33.2	43.5	23.3
2543	50.6	23.4	26.0	31.9	43.2	24.9
2544	51.2	25.0	23.8	28.3	45.3	26.4
2545	49.4	24.7	25.9	26.4	44.0	29.6
2546	46.3	27.0	26.7	25.3	38.5	36.2
2547	43.6*	29.4*	27.0*	24.5*	35.3*	40.2*

หมายเหตุ : * ตัวเลขประมาณการ

ที่มา : General Statistics Office of Vietnam

ตลาดสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนาม

• ตลาดในประเทศ

- สิ่งทอ ตลาดสิ่งทอในเวียดนามมี 2 กลุ่มสำคัญ คือ กลุ่มผู้บริโภค และโรงงานผลิตเครื่องนุ่งห่ม ทั้งนี้ สิ่งทอที่ผลิตได้ส่วนใหญ่มักใช้เป็นวัตถุดิบในโรงงานผลิตเครื่องนุ่งห่ม ขณะที่การจำหน่ายปลีกให้แก่ผู้บริโภคมักเป็นสินค้าคุณภาพต่ำและมีราคาถูก อย่างไรก็ตาม สิ่งทอที่ผลิตได้ยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในประเทศ เพราะสามารถตอบสนองความต้องการได้เพียงร้อยละ 50 ของความต้องการใช้ทั้งหมด ที่เหลือจึงต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะสิ่งทอคุณภาพสูง

- เครื่องนุ่งห่ม ผู้ผลิตเครื่องนุ่งห่มรายใหญ่สามารถสร้างเครือข่ายการกระจายสินค้าได้หลายวิธี เช่น การเปิดสาขา การตั้งตัวแทนจำหน่าย และการส่งสินค้าไปจำหน่ายตามห้างสรรพสินค้าทั่วประเทศ ผู้ผลิตเหล่านี้พยายามสร้างเครื่องหมายการค้าของตน ซึ่งหลายรายมีเครื่องหมายการค้าเป็นที่ยอมรับของตลาดในประเทศแล้ว เช่น Viet Thang, Viet Tien, Nha Be และ May10 ส่วนผู้ผลิตรายเล็กมักส่งสินค้าให้ผู้ค้าส่งและผู้ค้าปลีกเป็นผู้จัดจำหน่าย ซึ่งส่วนใหญ่นิยมกระจายสินค้าไปตามตลาดในชนบทที่ประชากรยังมีรายได้ต่ำ ทั้งนี้ เครื่องนุ่งห่มที่เวียดนามผลิตได้สามารถตอบสนองความต้องการในประเทศได้สูงถึงร้อยละ 80 ของความต้องการใช้เครื่องนุ่งห่มทั้งหมด

- ตลาดส่งออก

ในช่วงที่ผ่านมา การส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนามขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยมีมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 120 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2533 เป็นกว่า 4,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2548 นับเป็นสินค้าส่งออกสำคัญอันดับ 2 ของเวียดนามรองจากน้ำมันดิบ ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ทั้งนี้ สินค้าส่งออกจากร้อยละ 90 เป็นเครื่องนุ่งห่มประเภทเสื้อผ้าสำเร็จรูป ขณะที่การส่งออกสิ่งทอมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 10 ของมูลค่าส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทั้งหมด

การส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนาม

ปี	มูลค่าส่งออก (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	สัดส่วนต่อมูลค่าส่งออกรวม (ร้อยละ)
2544	1,975	4.4	13.1
2545	2,752	39.3	16.5
2546	3,687	34.0	18.3
2547	4,319	17.2	16.6
2548	4,818	11.6	14.9

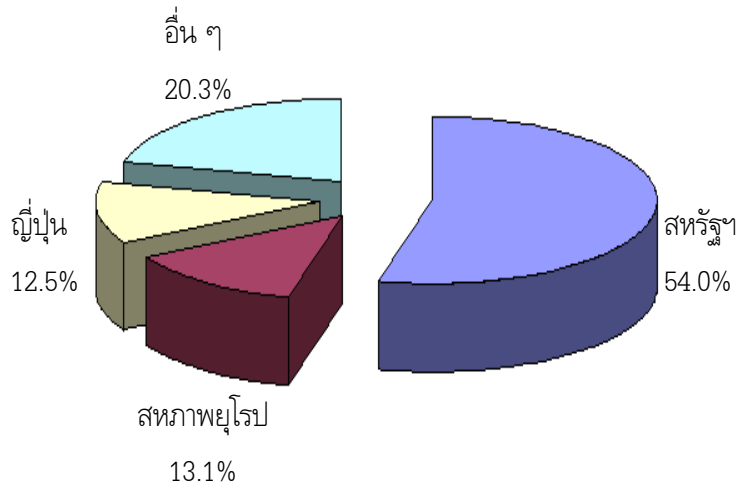
ที่มา : World Bank

ตลาดส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่สำคัญของเวียดนาม ปี 2548

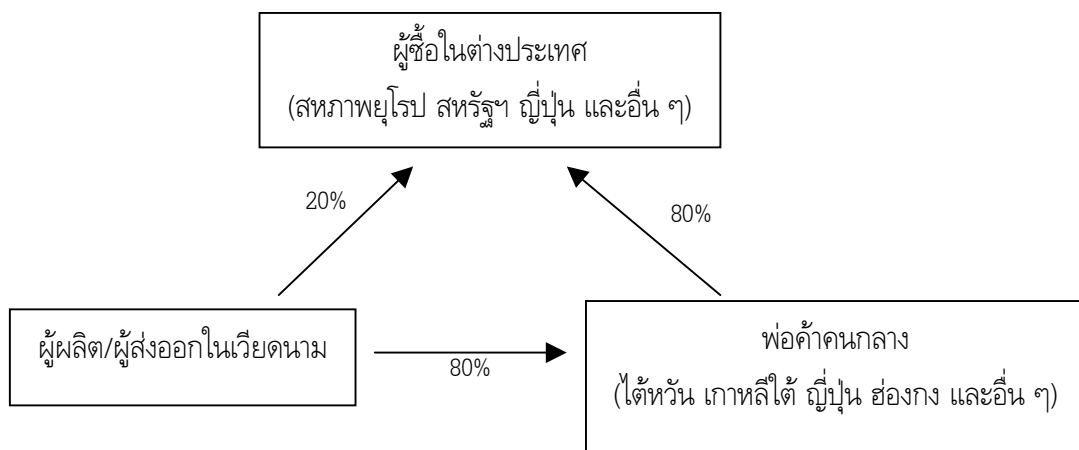
ตลาด	มูลค่าส่งออก (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)
สหรัฐอเมริกา	2,602.9
สหภาพยุโรป	633.0
ญี่ปุ่น	603.9
อื่น ๆ	978.6
รวม	4,818.4

ที่มา : General Statistics Office Of Vietnam

สัดส่วนมูลค่าส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนาม ปี 2548
(จำแนกตามตลาดส่งออก)

การส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนามมี 2 รูปแบบ ได้แก่ การติดต่อซื้อขายโดยตรงระหว่างผู้ผลิต/ผู้ส่งออกชาวเวียดนามกับผู้ซื้อชาวต่างชาติ และอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมมากกว่า คือ การรับจ้างผลิตให้กับบริษัทต่างชาติผ่านผู้รับเหมา (Subcontract) ซึ่งทำหน้าที่เปรียบเสมือนพ่อค้าคนกลาง ส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนชาวเอเชีย เช่น ไต้หวัน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และฮ่องกง ทั้งนี้ กวาร์ร้อยละ 80 ของมูลค่าส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทั้งหมดของเวียดนามเป็นการส่งออกผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบ เครื่องจักร รวมถึงการออกแบบสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ขณะที่โรงงานอุตสาหกรรมในเวียดนามมีหน้าที่จัดหาแรงงานและผลิตสินค้าเท่านั้น การผลิตในลักษณะนี้เรียกว่า CMT (Cut-Make-Trim) ซึ่งผู้ผลิตจะได้รับส่วนแบ่งจากมูลค่าเพิ่มของสินค้าค่อนข้างน้อย อย่างไรก็ตาม การผลิตในลักษณะนี้มีความสำคัญอย่างมากต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนาม เนื่องจากเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญให้แก่ผู้ผลิตรายย่อยที่ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบทห่างไกลซึ่งมีข้อได้เปรียบจากค่าจ้างแรงงานและค่าเช่าที่ดินราคาถูก แต่มีปัญหาด้านแคลนวัตถุดิบ รวมถึงขาดการจัดการที่ดีด้านการตลาด

อนาคตอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนาม

ข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (Multifibre Arrangement : MFA) ที่กำหนดให้ประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ต้องยกเลิกโควตานำเข้าสิ่งทอ เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ทำให้การค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของโลกมีความเป็นเสรีและสะท้อนถึงความสามารถในการแข่งขันได้ดีขึ้น ทั้งนี้ ก่อนการเปิดเสรีดังกล่าว หลายฝ่ายคาดว่า การส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนามจะได้รับผลกระทบโดยอาจต้องสูญเสียส่วนแบ่งตลาดให้กับประเทศผู้ส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มรายอื่น ๆ ที่เป็นสมาชิก WTO เนื่องจากเวียดนามยังไม่ได้เป็นสมาชิก WTO อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ข้อตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้ การส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนามกลับได้รับผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากเวียดนามสามารถบรรลุข้อตกลงการค้าในระดับทวิภาคีกับประเทศผู้นำเข้ารายสำคัญ โดยเฉพาะสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นตลาดส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มสำคัญของเวียดนาม (มูลค่าส่งออกรวมในสองตลาดมีสัดส่วนราวร้อยละ 70 ของมูลค่าส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทั้งหมดของเวียดนาม)

เพื่อเป็นการส่งเสริมการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มรวมถึงสินค้าส่งออกประเภทอื่น ๆ ให้ขยายตัวอย่างต่อเนื่องในระยะยาว รัฐบาลเวียดนามได้เร่งผลักดันให้เวียดนามเข้าเป็นสมาชิก WTO เนื่องจากความตกลงแบบทวิภาคีที่เวียดนามทำอยู่กับหลายประเทศในปัจจุบัน ยังมีความไม่แน่นอนและอาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ขณะที่ภาคเอกชนของเวียดนามบางรายเริ่มมีการปรับตัว โดยเร่งพัฒนาคุณภาพการผลิตสินค้า เพราะหากเวียดนามเข้าเป็นสมาชิก WTO เมื่อใด รัฐบาลเวียดนามจะต้องผูกพันในการปฏิบัติตามเงื่อนไขภายใต้ WTO ซึ่งกำหนดให้ภาครัฐห้ามใช้มาตรการอุดหนุนต่าง ๆ (ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลเวียดนามให้การอุดหนุนอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในประเทศภายใต้ Decision 55 คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ผลิตไม่สามารถตั้งราคาส่งออกและเครื่องนุ่งห่มให้อยู่ในระดับต่ำเพื่อให้สามารถแข่งขันกับสินค้าจากประเทศอื่นได้ดังที่เคยปฏิบัติมา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ผลิตต้องพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพสูงกว่าประเทศคู่แข่ง โดยเฉพาะจีนซึ่งครองส่วนแบ่งตลาดสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มโลกอยู่ในปัจจุบัน

ปัจจัยส่งเสริมการขยายตัวของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนาม

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนามมีปัจจัยเกื้อหนุนการขยายตัว ดังนี้

- **ค่าจ้างและคุณภาพของแรงงาน** นับเป็นปัจจัยเกื้อหนุนสำคัญที่สุดที่ทำให้อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนามขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ ค่าจ้างแรงงานของเวียดนามอยู่ในระดับต่ำกว่าประเทศคู่แข่งอื่น ๆ โดยเฉพาะจีน (อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่อเดือนของเวียดนามเฉลี่ยอยู่ที่ 50 ดอลลาร์สหรัฐฯ เทียบกับจีนเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 80 ดอลลาร์สหรัฐฯ ยกเว้นในบางมณฑลที่เศรษฐกิจมีขนาดเล็กและแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานไร้ฝีมือ จะมีอัตราค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าราว 30 ดอลลาร์สหรัฐฯ) ส่งผลให้เวียดนามมีต้นทุนการผลิตต่ำซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ยิ่งไปกว่านั้น แรงงานเวียดนามจัดเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ ทั้งในด้านความชำนาญในการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ความขยันอดทน รวมถึงอัตราการรู้หนังสือที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งอื่น ๆ

- **มาตรการช่วยเหลือของรัฐบาลเวียดนาม** โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการด้านการส่งออก เช่น การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการส่งออก ซึ่งให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ส่งออก นอกจากนี้ รัฐบาลเวียดนามยังให้ความช่วยเหลือด้านการตลาด เทคโนโลยีและเครื่องจักร รวมถึงการวิจัยต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของผู้ผลิตในเวียดนาม อีกทั้งยังเป็นผู้ลงทุนรายใหญ่ในอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เงินทุนและเทคโนโลยีสูง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมสิ่งทอ เพื่อเป็นแหล่งวัตถุดิบราคาถูกในประเทศให้กับผู้ผลิตในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มของเวียดนาม ซึ่งปัจจุบันต้องพึ่งพาวัตถุดิบนำเข้าราคาแพงจากต่างประเทศเป็นหลัก รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบทางการค้า การลงทุน และการให้สิทธิประโยชน์ทางการค้า โดยเฉพาะการยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบและเครื่องจักรให้แก่โรงงานที่ตั้งในเขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zone : EPZ)

- **ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์** โดยเฉพาะแหล่งน้ำมันดิบจำนวนมาก ขณะเดียวกันเวียดนามได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันแห่งแรกของประเทศ ทำให้ต้นทุนด้านพลังงานของเวียดนามมีแนวโน้มลดลง และเป็นปัจจัยสำคัญที่จูงใจให้นักลงทุนจากนานาประเทศเข้าไปสร้างฐานการผลิตในเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงที่สถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้น นอกจากนี้ เวียดนามยังมีค่าเช่าที่ดินซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งอื่น ๆ

อุปสรรคของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนาม

แม้ว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนามขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่ผู้ประกอบการยังต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่

- **ภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้นในตลาดโลก** อันเป็นผลสืบเนื่องจากการยกเลิกโควตาส่งออกภายใต้กรอบ WTO ส่งผลให้การขยายตลาดส่งออกเป็นไปด้วยความยากลำบากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องเผชิญกับคู่แข่ง เช่น จีน อินเดีย และปากีสถาน ซึ่งเป็นผู้ส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มรายใหญ่ของโลกที่มีความสามารถในหลาย ๆ ด้าน ทั้งการผลิต การตลาด รวมถึงคุณภาพและความหลากหลายของสินค้า

- **ขาดความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมสนับสนุนอื่น ๆ** ส่งผลให้อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนามต้องพึ่งพาวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตเกือบทั้งหมดจากต่างประเทศ โดยเวียดนามต้องนำเข้าเครื่องจักรและชิ้นส่วนเกือบทั้งหมดจากต่างประเทศ รวมทั้งนำเข้าผลิตภัณฑ์ฝ้ายกว่าร้อยละ 90 และผ้าฝืนชนิดต่าง ๆ อีกกว่าร้อยละ 70 ของมูลค่านำเข้าสินค้าดังกล่าวทั้งหมด ปัญหาขาดแคลนปัจจัยการผลิตดังกล่าว ส่งผลให้เวียดนามเป็นได้เพียงฐานการผลิตที่มีค่าแรงต่ำให้กับบริษัทต่างประเทศเท่านั้น เวียดนามจึงได้รับส่วนแบ่งจากการส่งออกเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับมูลค่าส่งออกทั้งหมด

บทบาทของรัฐบาลเวียดนามต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

VINATEX เป็นองค์กรของรัฐที่มีบทบาทสำคัญในการลงทุน วางแผน และพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทั้งระบบของเวียดนาม ซึ่งปัจจุบันมีแผนงานเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

- **ส่งเสริมการผลิตวัตถุดิบเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม** เช่น ฝ้าย ด้าย และผ้าฝืน ปัจจุบันเวียดนามยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบ โดยเฉพาะฝ้าย เป็นจำนวนมากในแต่ละปี ด้วยปริมาณกว่า 50,000 ตัน คิดเป็นมูลค่ากว่า 80 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ รัฐบาลเวียดนามตั้งเป้าหมายเพิ่มผลผลิตฝ้ายให้สามารถตอบสนองความต้องการภายในประเทศได้ถึงร้อยละ 60 ของความต้องการทั้งหมดภายในปี 2553 จากที่เคยตอบสนองได้เพียงร้อยละ 11 ในปี 2544 ซึ่งโครงการดังกล่าวใช้งบประมาณทั้งสิ้น 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

- **พัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและเครื่องจักร** เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าและลดต้นทุนการผลิต ซึ่งจะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนาม ปัจจุบันเวียดนามยังต้องนำเข้าเครื่องจักรและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการผลิตเกือบทั้งหมดจากต่างประเทศ ดังนั้น การพัฒนาในส่วนนี้จะช่วยลดการนำเข้าสินค้าทุนซึ่งมีราคาแพงลงได้ระดับหนึ่ง

- **การพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนาม** VINATEX มีเป้าหมายในการผลิตบุคลากรในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ทั้งด้านวิศวกรรมเครื่องกล บริหารธุรกิจ และช่างฝีมือต่าง ๆ รวมถึงการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้กับบุคลากรและแรงงาน ซึ่งจะมีส่วนเกื้อหนุนให้การพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของเวียดนามโดยรวมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้นเป็นลำดับ

ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจ ฝ่ายวิชาการ
กรกฎาคม 2549